

vel non ut oportet, vel non quo oportet: in omnibus sanè intemperantes excedunt, quippe qui & gaudent nonnullis, quibus non oportet, quæ odio profectò digna sunt, & si aliquibus gaudendū est, magis quàm oportet, quàmque plerique gaudeant, id facere consueverunt. Atque excessum quidem circa voluptates intemperantiam esse ac vituperabilem perspicuum est. Circa autem dolores non quemadmodum in fortitudine, ita hic sustinendo temperans, non sustinendo intemperans dicitur: sed intemperans vniuersiquæ est, dum propterea quòd iucunda non consequitur, magis quàm oportet, dolet: dolorémque ipsi affert voluptas: temperans, dum absentia, abstinentiâque voluntatis nullo dolore afficitur.

CAPVT XIII.

Intemperans igitur iucunda omnia appetit, vel ea quæ maxime iucunditatem afferunt: diciturque à cupiditate adeo, ut ea omnibus aliis anteponat: ita fit, ut doleat, dum & voto frustratur, & cupit, quippe cum non sine dolore cupiditas sit, dolere autem ob voluptatem absurdum videtur. At qui deficiant circa voluptates, minùsq; quàm oportet, illis oblectantur, nò ferè inveniuntur: talis enim stupiditas humana non est. nam cætera animalia cum delectum ciborum habeant, aliis oblectantur, aliis minimè. si verò quispiã sit cui nihil sit iucundum, nullâque inter hunc & illum cibum differentia sit: is sanè procule esse ab hominis natura videtur. Quocirca quia eiusmodi homines nò admodum esse consueverunt, effectum est, ut nò nomen quidem vllum consequuti sint. Temperans autem circa hæc mediocriter se habet: nam neque iis oblectatur, quibus intemperans maximè consuevit, sed potius ægrè afficitur: neque omnino iis gaudet, quibus non oportet: neque vlla aliqua huiusmodi re vehementer oblectatur: neque si absit, dolet: neque cupit nisi mediocriter: neque magis quàm decet, quâpiam re, neque quando non decet, afficitur: neque demum tale aliquid appetit: sed ea tantummodo iucunda, quæ vel ad sanitatem, vel ad bonam habitudinem faciunt: atque ea quidem mediocriter, & sicut decet, & cætera etiam, quæ his impedimento non sint, vel præter honestatem, vel supra facultates: nam qui ita facit, magis tales voluptates amat, quàm dignum sit. At temperans non eiusmodi est, sed sicut recta ratio præscribit.

CAPVT XV.

Intemperantia verò spontaneo magis similis, quàm ignauiã videtur: quippe

A *χρη πάντα δι' αὐ ἀκόλαστον ὑπερβαλλουσιν, καὶ γὰρ χεῖροισι ἐπίου οἷς οὐ δέξιμιστα γὰρ καὶ εἰ πῶς δέχεται ἤδη τοιοῦτον, μάλλον ἢ δέξ, καὶ ὡς οἱ πολλοὶ χεῖροισιν. ἢ μὲν οὐκ ἀπὸ τῆς ἡδονῆς ὑπερβολῆς, ὅτι ἀκόλαστία, καὶ ψεκτοῖ, δὴλον. ἀπὸ δὲ τῆς λύπης, οὐχ ὡς περὶ ὅτι τῆς ἀσθίας, τῆς ὑποφέρειν λέγεται σάφροσιν· οὐδ' ἀκόλαστον, τῆς μὴ ἀλλ' ὁ μὲν ἀκόλαστον, τῆς λυπεῖσθαι μάλλον ἢ δέξ, ὅτι ἤδη ἡδῶν οὐ τυγχάνει· καὶ πῶς λύπῃ δὲ ποιεῖ αὐτῆς ἢ ἡδονῆς· ὁ δὲ σώφροσιν, τῆς μὴ λυπεῖσθαι τῆς ἀποσείας, καὶ τῆς ἀπέχεσθαι τῆς ἡδῶν.*

Κεφάλαιον εδ.

O *μὲν οὐκ ἀκόλαστον, ὁπιθυμῆ ἤδη ἡδῶν πάντων, ἢ ἤδη μάλιστα, καὶ ἀγαθῶν ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας· ὡς αὐτὶ ἤδη ἄλλων ταῦτ' ἀρεῖσθαι· διὸ καὶ λυπεῖται, καὶ ἀποτυγχάνει, καὶ ἐπιθυμῆ· μὲν λύπης γὰρ ὁ ἐπιθυμία· ἀτόπῳ δὲ ἔειπε τὸ δὲ ἡδονῆς λυπεῖσθαι, ἐλλείποντες δὲ ὑπὸ τῆς ἡδονῆς, καὶ ἢ πῶς ἢ δέξ χεῖροισιν οὐ παύσι γίνονται· οὐ γὰρ ἀνθρωπικῆς ὄρεσιν ἢ τριακῆς ἀιμαθισίας· καὶ γὰρ τὰ λοιπὰ ζῶα, διακρίνει τὰ βρώσιμα, καὶ γὰρ τὰ λοιπὰ ζῶα, διακρίνει τὰ βρώσιμα, καὶ γὰρ τὰ λοιπὰ ζῶα, καὶ χεῖρ τῆς δέξ, οὐ· εἰ δὲ τῶ μὲν ὄρεσιν ἡδῶ, μὲν δὲ διαφέρει ἕτερον ἕτερον, πόρῳ αὐ εἶναι τῶ ἀνθρώπου εἶναι· οὐ τετυχε δὲ ὁ τοιοῦτος ὀνόματος· δια τὴ μὴ παύσι γίνεσθαι. ὁ δὲ σώφροσιν, μίσησ ἀπὸ ταῦτ' ἔχει· οὐτε γὰρ ἡδῶται, οἷς μάλιστα ὁ ἀκόλαστον· ἀλλὰ μᾶλλον συχερμένῃ οὐτε ὅλας οἷς μὴ δέξ, οὐτε σφόδρα τοιοῦτον οὐδενί· οὐτε ἀποπῶν λυπεῖται· οὐδ' ἐπιθυμῆ, ἢ μετρίως· οὐδὲ μάλλον ἢ δέξ· οὐδ' ὅτε μὴ δέξ, οὐδ' ὅλας ἤδη τοιοῦτων οὐδενός· ὅσα δὲ πρὸς ὑγίαιαν ὄρεσιν, ἢ πρὸς διδασίαν, ἢ δέξ ὄντα, τούτων ὀρέσται μετρίως καὶ ὡς δέξ· καὶ ἤδη ἄλλων ἡδῶν, μὴ ἐμποδίσαν τούτοις ὄρεσιν, ἢ παρὰ τὸ κελόν, ἢ ὑπὲρ πῶς οὐσίαν· ὁ γὰρ οὕτως ἔχων, μάλλον ἀγαπᾷ τὰς τοιαύτας ἡδῶνας τῆς ἀξίας· ὁ δὲ σώφροσιν οὐ τοιοῦτος, ἀλλ' ὡς ὁ ὀρθὸς λόγος.*

Κεφάλαιον εε.

E *καίση δὲ μάλλον ἔσκεν ἢ ἀκοστίαι τῆς δειλιάς. ἢ μὲν γὰρ δὲ ἡδονῆς, ἢ δὲ*